

PALINDROMY

Przypominamy, że palindromy tak samo się czyta wprost i wspak. Za prekursora polskich palindromów można uważać Jana Kochanowskiego. Napisał on wiersz „Raki”, który całymi wyrazami można czytać tak i wspak, otrzymując w obu przypadkach sensowny, rymujący się wiersz. Prześledźmy to na przykładowej linijce wyjętej z tego wiersza. Czytamy ją raz wprost, a raz wspak:

**miłości pragną,
nie pragną tu złota**

**złota tu pragną,
nie pragną miłości**

Na pierwsze palindromy pisane po polsku trzeba było jednak poczekać. Oto najstarszy, pochodzący z XVII wieku, pisany archaicznym, trudno zrozumiałym językiem palindrom autorstwa ks. Wojciecha Waśniowskiego:

co w onei, ow pokoy

y okop, woien owoc

W pierwszej połowie XX wieku palindromy i inne literackie ciekawostki zbierał i tworzył nasz wielki poeta Julian Tuwim. Wydał on w 1950 roku napisaną jeszcze przed wojną książkę „Pegaz dęba”. Oto najbardziej znany palindrom Juliana Tuwima:

popija rum as,

samuraj i pop

i inne zabawy słowami

Palindromów znano wtedy bardzo mało - dziś mamy ich tysiące. Zobaczmy, jak łatwo można tworzyć palindromy zawierające imiona lub nazwiska. Należy przed tym wybrać je tak, by czytane wspak coś sensownego oznaczały. „Wspaki” imion czy nazwisk to **ananimy**. Oto wybrane przez nas przykłady:

Ikar (raki

Igor (rogi

Tołpa (a płot

Zauważmy, że podane zestawy słów już są palindromami, ale nie są zdaniem. Brak jest w nich orzeczenia. Jeśli wybierzemy odpowiednie czasowniki tak, że będą to palindromy:

**łapał
łamał
łatał**

a następnie wstawimy je w miejsce „rączek” oddzielających imiona lub nazwiska od ich „wspaków” to dostaniemy całe opowiadanie złożone z trzech palindromów:

**Ikar łapał raki
Igor łamał rogi
a płot łatał Tołpa**

2

Spróbujmy przeczytać wspak swe imię, nazwisko lub przezwisko. Bardzo ładne jest w tej konwencji nazwisko znanego rzeźbiarza z Zakopanego: **Kenar**. Czytane wspak daje – **ranek**. Imię **Aneta** daje wspak starożytną **Atenę**. Z dłuższych wyrażen najbardziej znane jest mojego autorstwa wzniosłe zawołanie: „Oto lzy me i pokuta”. Czytane wspak ma bardziej przyziemny sens: „a tu kopujemy złoto”. Łącznie daje to palindrom:

**Oto lzy me i pokuta
- a tu kopujemy złoto**

Film o tytule, który wykorzystał tę grę słów, zdobył nagrodę na Festiwalu „Off Camera” w 2008 roku w Krakowie.

Zapraszam na stronę www.palindromy.pl Jest tam dział „Nadesłane”, który czeka na wasze palindromy. Można też przysłać dowcipny komentarz albo jakiś wierszyk. Aktywni czytelnicy zobaczą prezentację swoich utworów oraz otrzymają książkę z palindromami.

Tadeusz
MORAWSKI

PALINDROMY